

1548

Perífrasi d'obligació (II): (ho) *has de fer*

(ALDC, IX, 2176. *Ho has de fer*)

Aquest enunciat fa possible la cartografia i comentari de tres fenòmens interessants: a) la variació del pronom *ho*; b) la posició d'aquest pronom dins la frase, anteposant-lo o posposant-lo, i c) la construcció sintàctica d'obligació en la segona persona.

En aquest mapa i comentari ens ocupem només d'aquest darrer apartat, tot i les llacunes que es troben en el mapa, completant la informació del mapa 1547, la consulta del qual ens estalviarà alguns comentaris. Per a la variació del pronom, veg. mapa 1372, i per a la seva col·locació en el sintagma, veg. mapa 1549.

El tipus *has de* (var. de persona *ha de* 132, 152) apareix en bal. i punts esparsos de tot el domini peninsular, amb la var. *har de* 82, amb rotacisme de la [-z] final davant consonant sonora, polimòrfica, que es pot donar a tot el mallorquí en contextos semblants (per ex., [əɾ n'as] 'es nas'), i que pot alternar amb la forma no rotatitzada; cal notar també la substitució de l'auxiliar *haver* per *ser*, *ets de* 30, 39, 70. *Tens de* (var. de persona *tinc de* 30, 34), a més de l'alg.,

coneix localitats sobretot del cat. central, amb variació del verb auxiliar (*tenes* 5, 14, *tins* 102) o del verb nucli, amb grau zero de la -r, per posposició del pronom ([*tens de*] *fe-ho* [few] 53, 97; també en [*has de*] *fe-ho* [few] 112, 121, 135, [*tens que*] *fe-ho* [few] 53, 66, 105, 113, 117, 122, 125, 131, 136, [*tiés que*] *fe-hue* [fewe] 87, 94).

Tens que (var. de persona *tinc que* 149), d'aparició tardana, producte de la interferència cast., presenta una àrea àmplia, dins el cat. occ., amb alguns parlars del cat. or.; a notar les var. *tins* 101, 140, *tenes* 5, *tés* 148, *tiés* 87, 94, de l'auxiliar. *Cal* apareix eventualment seguit d'infinitiu ("T'ho *cal fer*" 5).

Són formes normatives *haver de* i *tenir de*, a més de *caldre* seguida d'una oració subordinada en infinitiu (o amb un verb conjugat), segons la GIEC (2016: 951), que, a més, afegeix que "no són acceptables les construccions «*tenir que* + infinitiu» o «*haver-hi que* + infinitiu» («*hi ha que* + infinitiu»), en què la conjunció *que* s'usa amb el valor d'una preposició".

